

Cải tiến cách lãnh đạo và chỉ đạo của Thành uỷ Hà Nội

Trần Sâm

Phó bí thư thành uỷ Hà Nội Hiện nay, cuộc chiến đấu chống Mỹ, cứu nước của cả dân tộc ta đang bước vào giai đoạn quyết liệt nhất. Công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Miền Bắc tiếp tục phát triển trong hoàn cảnh mới. Thủ đô Hà Nội là trung tâm chính trị, văn hoá, đồng thời là một trung tâm công nghiệp của cả nước, đang được trung ương phân cấp quản lý một cách toàn diện. Do đó, nhiệm vụ của Đảng bộ Hà Nội rất nặng nề. Mọi đường lối, chủ trương, chính sách của trung ương Đảng và mọi công tác của thành phố đòi hỏi phải được thực hiện một cách khẩn trương, chu đáo và có lương cao. Vì vậy, phải cải tiến phương thức mạnh mẽ, phương thức lãnh đạo, chỉ đạo và lề lối làm việc của thành uỷ. Riêng về cách lãnh đạo và chỉ đạo, hàng năm thành uỷ chúng tôi đều có kiểm điểm rút kinh nghiệm; tuy vậy, chưa ai thấy thật vừa ý, vì vấn đề vẫn chưa được giải quyết một cách trọn vẹn. Sau đại hội đại biểu thành phố lần thứ tư vừa rồi (tháng 4-1968), thành uỷ chúng tôi đã quyết định và bước đầu thực hiện việc cải tiến lề lối lãnh đạo và chỉ đạo theo những phương hướng và nội dung chính sau đây:

1- Cải tiến cách làm việc giữa thành uỷ và uỷ ban hành chính thành phố

ở Hà nội, trước đây có tình trạng công việc của các ngành, các cấp dù to hay nhỏ, bình thường hay quan trọng, đều đưa ra thành uỷ bàn bạc, hoặc đối với những việc xảy ra hàng ngày về đời sống, trị an xã hội, v.v... các cấp cũng xin ý kiến của ban thường vụ thành uỷ. Khi thường trực uỷ ban hành chính hoặc uỷ ban hành chính bàn định công việc thường hay sa vào hình thức, không phát huy được khả năng của các ngành chuyên môn. Bây giờ, chúng tôi chủ trương: dưới sự lãnh đạo của Đảng, phải đề cao vai trò và hiệu lực của chính quyền, phát huy tinh thần

trách nhiệm, chỉ sáng tạo của uỷ ban hành chính và các ngành chuyên môn, tạo điều kiện cho chính quyền và các ngành đi sâu vào công tác Nhà nước, vào công tác quản lý thành phố, chủ yếu là xây dựng kinh tế, phát huy văn hoá, tổ chức đời sống quần chúng và giữ gìn trật tự trị an của thủ đô. Chúng tôi xác định quan hệ giữa thành uỷ và uỷ ban hành chính mà thường xuyên là giữa ban thường vụ thành uỷ và thường trực uỷ ban hành chính là mối quan hệ giữa chức năng lãnh đạo, chỉ đạo và kiểm tra của Đảng với chức năng tổ chức thực hiện và chỉ đạo cụ thể các mặt công tác của tổ chức chính quyền. Đảng lãnh đạo toàn diện các mặt công tác của thành phố; chính quyền là công cụ để thực hiện các chủ trương, quyết định của Đảng theo chức năng của mình. Từ đó, chúng tôi định lại là: Ban thường vụ bàn và quyết định chủ trương chung, những chủ trương và biện pháp lớn về các mặt công tác của thành phố, đồng thời cũng quyết định những chỉ tiêu cơ bản, những phương hướng, nhiệm vụ về công tác kinh tế, văn hoá, đời sống... Uỷ ban hành chính bàn biện pháp, kế hoạch cụ thể thực hiện những nhiệm vụ cụ thể về kinh tế, văn hoá, giáo dục, đời sống, trật tự trị an xã hội, v.v... theo chức năng và quyền lực của uỷ ban hành chính. Ban thường vụ thành uỷ và thành uỷ tập trung suy nghĩ về những vấn đề mới và lớn trong việc thi hành các chỉ thị, nghị quyết của trung ương, như nghị quyết về công tác vận động phụ nữ và cán bộ nữ, về công tác vận động công nhân, nghị quyết về lao động, về đào tạo cán bộ khoa học kỹ thuật,... hoặc những vấn đề lớn của thành phố, như chủ trương phát triển công nghiệp địa phương, v.v...

Thỉnh thoảng, đối với một số trường hợp những việc vừa thuộc loại chủ trương lớn, vừa phải bàn định và thi hành cụ thể, Ban thường vụ thành uỷ chúng tôi cũng họp với thường trực. Uỷ ban hành chính để tìm cách thực hiện, như vấn đề thống nhất và quản lý phân phối lương thực, vấn đề chống ăn cắp, đầu cơ, buôn lậu vật tư, hàng hoá của Nhà nước và tăng cường một bước công tác quản lý thị trường, v.v... Làm như vậy nhằm giảm bớt việc hội họp và báo cáo lại nhiều lần của các đồng chí phụ trách

các ngành chính quyền . Tuy nhiên, cách họp như thế cũng phải hạn chế, không thể coi là nề nếp làm việc thường xuyên giữa ban thường vụ thành uỷ và thường trực Uỷ ban hành chính thành phố.

Ban thường vụ thành uỷ phải bàn một số việc cụ thể như công tác quân sự, công tác công an... Đối với công tác chính trị, tư tưởng, công tác xây dựng Đảng, các đoàn thể quần chúng và công tác cán bộ, Ban thường vụ thành uỷ phải bàn một cách toàn diện. Còn những việc thông thường xảy ra hàng ngày, các ngành, các cấp xin ý kiến của chính quyền; cấp uỷ chỉ tham gia ý kiến những vấn đề quan trọng lớn.

Đối với những công việc bị trì trệ trong bất kỳ lĩnh vực nào, thành uỷ cũng phải tập trung đơn đốc để bảo đảm mọi công việc của thành phố được thực hiện đều đặn.

Qua một thời gian thực hiện theo phương hướng trên, chúng tôi thấy có chuyển biến tốt, Thành uỷ đỡ sa vào sự vụ, các đồng chí phụ trách chính quyền thấy mình phải tập trung suy nghĩ nhiều hơn để nội dung sinh hoạt của uỷ ban hành chính được phong phú và thiết thực. Các đồng chí cán bộ làm công tác chính quyền , nhưng không ở trong thành uỷ và các cán bộ ngoài Đảng cũng đề cao được tinh thần trách nhiệm, không ỷ lại như trước đây. Các ngành chuyên môn thường xuyên làm việc với Uỷ ban hành chính thành phố, giảm được hiện tượng mọi việc đều đưa đến thành uỷ.

2- Phát huy vai trò lãnh đạo tập thể của thành uỷ, đồng thời phát huy dân chủ mạnh mẽ trong các cấp uỷ Đảng

Trong những nhiệm kỳ trước đây, việc phát huy trí tuệ tập thể của các thành uỷ viên tham gia vào sự lãnh đạo chung chưa được đầy đủ. Hay nói một cách cụ thể, các đồng chí thành uỷ viên thường tin tưởng vào ban thường vụ, nhưng cũng có phần nào khoán trắng cho ban thường vụ. Các đồng chí thành uỷ viên, ngoài việc được phân công, còn ít tập trung suy nghĩ, ít tham gia sự lãnh đạo chung. Ban thường vụ thành uỷ cũng chưa tạo điều kiện tốt cho các đồng chí thành uỷ viên nắm được tình hình

chung và nắm được công tác chỉ đạo thường xuyên của ban thường vụ. Tình hình này, tự nhiên dẫn tới chỗ ban thường vụ thành uỷ dễ mất dân chủ với Thành uỷ, mọi việc cứ quyết định, cứ thi hành. Chúng tôi nhận thấy, nếu cứ làm như vậy thì sẽ giảm chất lượng lãnh đạo.

Để khắc phục tình trạng trên, chúng tôi đã đặt lại vấn đề là mỗi đồng chí thành uỷ viên, ngoài việc làm tốt công tác được phân công phụ trách, còn phải dành ra một số thời gian nhất định, để suy nghĩ, nghiên cứu tình hình chung, phong trào chung, đi thực tế, để tham gia lãnh đạo chung của Thành uỷ. Mỗi đồng chí thành uỷ viên được phân công phụ trách ít nhất một tổ chức cơ sở Đảng, vừa để giúp đỡ tổ chức cơ sở Đảng đó tiến lên, vừa tạo điều kiện để hiểu sát thực tiễn ở cơ sở. Những đồng chí thành uỷ viên đã trực tiếp ở cơ sở thì vừa có trách nhiệm, từ những thực tế ở cơ sở, đề xuất những vấn đề cần thiết cho công tác lãnh đạo, chỉ đạo chung.

Chúng tôi thường ví Ban thường vụ thành uỷ là linh hồn của thành uỷ, nhưng chúng tôi cũng xác định Ban thường vụ thành uỷ không phải là một cấp trên, là cấp cao hơn thành uỷ. Vì vậy, chúng tôi đặt vấn đề là Ban thường vụ có trách nhiệm tạo các điều kiện thuận lợi cho các đồng chí thành uỷ viên nắm được tình hình chung, công tác chung, như thông báo tình hình đều đặn, bố trí để các đồng chí thành uỷ viên về dự nghe tình hình ở cơ sở trong một số công tác lớn của thành phố. Nội dung và đề án của các cuộc hội nghị bàn về những vấn đề lớn của thành uỷ được gửi trước tới các đồng chí thành uỷ viên và bố trí các đồng chí thành uỷ viên đi khảo sát thực tế. Ví dụ, vừa qua, trong việc bàn về vấn đề tiểu công nghiệp và thủ công nghiệp của thành phố, các đồng chí thành uỷ viên chia nhau đi về các hợp tác xã tiểu công nghiệp và thủ công nghiệp khác nhau để xem xét tình hình thực tế; các chỉ thị, nghị quyết của Trung ương Đảng và của địa phương về vấn đề này từ trước đến nay đều được gửi đến các đồng chí thành uỷ viên để chuẩn bị ý kiến trước, nên khi tới hội nghị thành uỷ, các đồng chí đều có nhiều ý kiến phong phú, thiết thực. Đối với

những vấn đề thuộc về đường lối, quan điểm tư tưởng quan trọng như nghị quyết đồng viên chính trị, nghị quyết 167,... sau khi họp bàn trong thành uỷ, chúng tôi đều phân công thành uỷ viên đi báo cáo ở các cấp, để bảo đảm truyền đạt đúng quan điểm, đúng đường lối của Trung ương Đảng. Các chỉ thị, nghị quyết, thông báo của Ban thường vụ thành uỷ đều được gửi đến các đồng chí thành uỷ viên để theo dõi và giám sát sự hoạt động của Ban thường vụ thành uỷ, có ý kiến gì kịp thời phát hiện bổ sung.

Tuy vậy, việc thực hiện cũng chưa được đầy đủ, chưa thành nề nếp; vẫn còn hiện tượng một số đồng chí thành uỷ viên lao vào công việc hàng ngày, chưa kiên quyết dành thời giờ vào việc lãnh đạo chung.

Vấn đề phát huy dân chủ được đặt ra một cách tích cực ngay trong Đại hội Đảng bộ thành phố, lại được ý kiến chỉ thị của đồng chí Bí thư thứ nhất ban chấp hành Trung ương Đảng, nên chúng tôi quyết định; trước hết, phải phát huy mạnh mẽ dân chủ trong các cấp uỷ để làm cơ sở cho việc phát huy mạnh mẽ trong toàn Đảng bộ và trong nhân dân. Về mặt này, phải chấp hành đúng các nguyên tắc mà điều lệ Đảng đã quy định:

Một là, việc bầu cử các cấp uỷ phải thật sự dân chủ, chống gò ép, cấp uỷ cũ cũng không giới thiệu danh sách ứng cử viên vào ban chấp hành mới, mà yêu cầu các đại biểu tìm hiểu kỹ cán bộ để giới thiệu và chịu trách nhiệm về người mà mình giới thiệu. Kinh nghiệm của các đại hội đại biểu Đảng bộ thành phố, khu phố, huyện, xí nghiệp, công trường, trường đại học, v.v... vừa qua ở Hà Nội chúng minh làm như vậy vẫn đảm bảo tập trung phiếu, lựa chọn vẫn chính xác và tránh được những điều xì xào, bàn tán sau khi bầu cử.

Hai là, trong các cuộc hội nghị của Thành uỷ và cấp uỷ dưới, phải các nghị quyết rõ ràng, đối với một số vấn đề có ý kiến khác nhau thì phải biểu quyết dứt khoát. Chúng tôi đang gây một nề nếp làm việc như vậy từ thành uỷ đến cấp cơ sở. Tại hội nghị, yêu cầu các cấp uỷ viên, ai cũng phải có thái độ rõ rệt đối với các vấn đề thảo luận. Đối với những vấn đề

quan trọng, cấp uỷ họp đi họp lại hai, ba lần, trong thời gian giữa hai lần họp, yêu cầu các đồng chí đi khảo sát thực tế, nghiên cứu thêm. Đến nay, chúng tôi đã dần dần khắc phục được tình trạng trước đây là trong hội nghị cấp uỷ, các thành viên trong hội nghị cứ phát biểu, cuối cùng đồng chí bí thư kết luận, trong đó có đồng chí chưa thật nhất trí cũng không phát biểu, nên đến khi thi hành dễ gặp mắc mứu.

3- Tăng cường làm việc với các cấp uỷ bên dưới và coi trọng việc kiểm tra, đôn đốc

Trước đây, Thành uỷ nặng về làm việc với các ngành chuyên môn của chính quyền cấp thành, thông qua các ngành đó, đưa chủ trương của thành uỷ xuống cơ sở, mà ít làm việc trực tiếp với các cấp uỷ trực thuộc. Hàng năm, chỉ đến kỳ đại hội các Đảng bộ cơ sở, báo cáo của các Đảng bộ đó mới được đồng chí uỷ viên thường vụ phụ trách tổ chức xem xét và bàn bạc với cấp uỷ cơ sở. Do đó, Thành uỷ chưa dựa vào hệ thống tổ chức của Đảng để tiến hành công tác kiểm tra.

Bây giờ, để tăng cường công tác kiểm tra của Đảng chúng tôi đã:

Một là, dựa vào các cấp uỷ Đảng, dành nhiều thời gian và công sức làm việc nhiều với cấp uỷ bên dưới, qua đó mà kiểm tra công tác của thành uỷ, của uỷ ban hành chính và các ngành chuyên môn của thành phố và các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước. Chúng tôi quy định tập thể Ban thường vụ thành uỷ định kỳ làm việc với cấp uỷ khu, huyện và cơ sở trực thuộc, phân công mỗi đồng chí uỷ viên thường vụ làm việc ít nhất ba tháng một lần với một cấp uỷ Đảng thuộc khối mình phụ trách.

Hai là, dựa vào các tổ chức quần chúng để tiến hành công tác kiểm tra. Đối với các đoàn thể quần chúng, một mặt vận động quần chúng, một mặt vận động quần chúng chấp hành các đường lối chính sách của Đảng, mặt khác đề cao vai trò làm chủ của quần chúng, kiểm tra các công tác của Đảng và của chính quyền. Hiện nay, thông thường, các cuộc họp của cấp uỷ và Uỷ ban hành chính đều mời các đồng chí phụ trách các đoàn thể quần chúng đến dự (trừ trường hợp đặc biệt) và qua các công tác lớn đều

có thu thập và tôn trọng ý kiến các đoàn thể quần chúng. Ngoài ra, trong nhân dân, thanh niên, phụ nữ, công nhân... của Đảng, của chính quyền và những vi phạm của cán bộ, đều có thể gửi thư hoặc trực tiếp phản ánh với thành uỷ. Chúng tôi đặt ra nhiều chế độ, để các đoàn thể quần chúng tham gia và kiểm tra mọi mặt công tác của Nhà nước. Ví dụ: Khi cấp trên chỉ định giám đốc, phó giám đốc ở một xí nghiệp, cần tham khảo ý kiến của Ban chấp hành công đoàn xí nghiệp. Trong các tổ chức cơ sở Đảng, khi cử bí thư hoặc chi uỷ, đảng uỷ, cũng tham khảo ý kiến của quần chúng, tuy rằng việc quyết định là thuộc nội bộ Đảng. Thành uỷ và ủy ban hành chính, thường xuyên có các cuộc xúc tiến với tập thể hoặc cá nhân (do tập thể hoặc cá nhân yêu cầu) để tìm hiểu tình hình.

Ba là, bản thân thành uỷ trực tiếp tiến hành công tác kiểm tra bằng nhiều cách, như xem hoặc nghe báo cáo, đi nhiều xuống cơ sở, làm việc nhiều với cấp uỷ cơ sở và các tổ chức quần chúng bên dưới. Chúng tôi không thể để các đồng chí uỷ viên thường vụ kiêm nhiệm quá nhiều việc, nhằm giúp các đồng chí có thời gian kiểm tra, có thời gian nghiên cứu, suy nghĩ những vấn đề chung.

áp dụng cả ba cách trên, chúng tôi thấy Thành uỷ nắm được tình hình chắc hơn, bên dưới có ý kiến phát hiện được nhanh chóng và uốn nắn, bổ khuyết những vấn đề sai sót được kịp thời hơn.

Tuy vậy, chúng tôi cũng thấy còn nhiều việc chưa làm xuể, nhất là khi vấn đề dân chủ trong Đảng, trong quần chúng được phát huy, có nhiều việc mà nhân dân muốn trực tiếp phản ánh với thành uỷ mà phổ biến là việc mất dân chủ của cán bộ lãnh đạo, của cán bộ phụ trách chủ chốt, của cơ quan Nhà nước đối với nhân dân. Có những việc đã phát hiện được, nhưng việc sửa chữa, giải quyết của các cơ quan có trách nhiệm còn chậm chạp, có việc kéo dài hàng năm để nhân dân phàn nàn, cho nên phải suy nghĩ, tìm ra những biện pháp khắc phục thích hợp. Một mặt, chúng tôi đang củng cố các cơ quan chấp hành để tiếp nhận sự phân cấp quản lý của Trung ương, đồng thời cũng đang phân cấp một cách mạnh bạo cho khu phố và huyện để sát dân, tạo điều kiện cho dân được kiểm tra chặt chẽ.

